तद्ग्रेण यूपं प्राञ्चं निदधाति ॥११॥ तस्यावटस्याग्रेण पुरस्तात्प्रागग्रम् तद्ग्रेण प्राञ्चमिति श्रुतत्वात् (३. ७. १. ३) तमवटमग्रेणावटस्य पुरस्तादिति हरिस्वामी ।

कुशमुष्टिमुपरि तस्मिन् ॥१२॥ तस्मिन्यूपे कुंरि निदधाति ।

प्रथमशकलं च ॥१३॥ तस्मिन्नेव यूपे निदधाति · यूपे छिद्यमाने यत्प्रथमापछिन्नं शकलम् तत्प्रंलम् ।

अग्रमुत्तरेण चषालम् ॥१४॥ यूपाग्रस्योत्तरतः समीपऽएव चषालं निदधाति।

यवोऽसीत्यप्सु (५. २६ ६. १) यवानोप्य प्रोक्षत्यग्रमध्यमूलानि दिवे त्वेति (५.२६) प्रतिमन्त्रम् ॥१५॥ अप्सु क्वचित्पात्रस्थेषु लौकिकेषु [उदकेषु][1] यवान्क्षाल्वा ताभिर्यवमतीभिरद्भिरग्रादिषु त्रिषु प्रदेशेषु यूपं प्रोक्षति ।

प्रोक्षामीति सर्वत्र साकाङ्क्षत्वात् ॥१६॥ प्रोंमीति क्रियापदं सर्वत्र दिवे त्वेत्यादित्रिष्वपि मन्त्रेषु प्रयोज्यम् · साकाङ्क्षा क्वेते दिवे त्येत्यादयः क्रियापदाभावात् · तस्मान्निराकाङ्क्षीकरणाय प्रोक्षामीति पदं सर्वेषु प्रयोज्यम् ।

अवटे शेषमासिञ्चति शुन्धन्तामिति (५. २६ ६. १) ॥१७॥ प्रोक्षणीशेषं गर्ते · शुन्धन्तां पित्र्ये इत्युक्तत्वादस्य मन्त्रस्य पित्र्यत्वादुदकालम्भो[2] भवति । यूपैकादशिन्यां प्रत्यवटं शेषासेकः तमेवैतन्मेध्यं करोतीति (३. ७. १. ६) वाक्यशेषे अवटसंस्कारत्वावगमात् · अपरे त्वेवमाहुः प्रोक्षणीनां प्राकृतार्थानामियं शेषप्रतिपत्तिरेव न त्ववटसंस्कारः तमेवैतन्मेध्यं करोतीत्येतत्त्वर्थवादमात्रम् ।

बर्हींषि प्राच्युदञ्चि च प्रास्यति पितृषदनमसीति (५. २६ ६. १) ॥१८॥ तस्मिन्नवटे असंस्कृतानेव कुशान्प्रक्षिपति · य एष कुशमुष्टिर्यूपस्योपरि निहितस्तस्यायं विनियोगः · अस्यापि मन्त्रस्य पित्र्यत्वादुदकालम्भः[3] ।

प्रथमशकलं चाग्रेणोरसीति (६. २) ॥१९॥ यूपावटे प्रक्षिपति ।

स्रुवेणावटे जुहोति तूष्णीम् ॥२०॥ आज्यस्थाल्याज्येनैव · मन्त्रान्तराभावात्तूष्णीमित्यनेन स्वाहाकारो निवार्यते · इदं प्रजापतयऽइति त्यागः · अवटे तु परिस्तरणं भवति ।

पुरस्तात्परिक्रम्याध्वर्युर्यजमानो वा यूपमनक्त्युदङुपविश्य ॥२१॥ यूपं पुरंम्य

---

१) wanting in ABC. २) Thus C. पितृ° AB. ३) Thus C. पितृ° AB.